

Wieloletnie Ramy Finansowe UE 2014 - 2020

Sidonia Jędrzejewska

Posłanka do Parlamentu Europejskiego

Warszawa, 11 października 2011

Kontekst negocjacji Wieloletnich Ram Finansowych (WRF)

- Kryzys gospodarczy i wszechobecne oszczędności
- Kryzys zadłużenia i pakiety ratunkowe dla Grecji, Irlandii, Portugalii, ... Hiszpanii, Włoch?
- Populizm i uprawianie polityki krajowej kosztem polityki europejskiej
- Wielkość budżetu vs. struktura budżetu
- Solidarność budżetowa a nacisk na doskonałość
- Debata budżetowa – od zawsze powiązana z rozgrywkami między instytucjami
- Europejska wartość dodana vs. bieżące potrzeby regionów

Budżet UE 2011

– próba sił między PE a Radą

Negocjacje - budżet UE 2011 + żądania PE wynikające z traktatu lizbońskiego, m.in.:

- **zaangażowanie PE w negocjacje nad przyszłymi WRF**
→ zobowiązanie kolejnych Prezydencji (Węgier, Polski, Danii i Cypru) do uwzględniania roli Parlamentu
- **konieczność reformy systemu źródeł finansowania UE**
→ zobowiązanie KE do przedstawienia nowych źródeł finansowania UE do końca czerwca 2011

Komisja SURE

- komisja specjalna PE ds. WRF

- VI 2010 – VI 2011 – Komisja SURE powołana na mocy TFUE w celu określenia politycznych priorytetów PE w odniesieniu do nowych WRF po 2013 r.
- 8 VI 2011 - Sprawozdanie PE w sprawie nowych wieloletnich ram finansowych z 8 czerwca 2011 r (tzw. raport Komisji SURE)
 - Za sprawozdaniem zagłosowało 468 eurodeputowanych, 134 – przeciw, 54 – wstrzymało się od głosu

PE a Wieloletnie Ramy Finansowe

- Raport SURE – główne postulaty:
 - strategia Europa 2020 głównym politycznym punktem odniesienia dla następnych WRF (propozycja zmiany struktury WRF)
 - fundusze na wspólną politykę rolną i politykę spójności w następnych WRF nie powinny być niższe niż kwoty na 2007 – 2013
 - więcej środków na badania, innowacje, energię oraz transport
 - nową kategorię regionów w polityce spójności – regiony pośrednie z dochodem między 75 a 90% średniej UE
 - 7-letni okres programowania UE
 - reformę finansowania Unii poprzez wprowadzenie nowych dochodów własnych, które zastąpiłyby system oparty na składkach z budżetów narodowych
 - zwiększenie środków nowych WRF o co najmniej 5% w stosunku do obecnego budżetu wieloletniego, by osiągnąć cele strategii Europa 2020

KE i projekt WRF

- Projekt WRF autorstwa Komisji Europejskiej z 29 czerwca 2011 r. – oficjalny początek negocjacji
- Projekt WRF stara się **pogodzić przeciwstawne stanowiska PE i niektórych państw członkowskich**
 - PE – zwiększenie WRF o co najmniej 5%
 - Część PCz – ograniczenie wysokości WRF do 1% DNB UE
- **Struktura nowych WRF ma odzwierciedlać cele strategii EU 2020** – inteligentny i zrównoważony wzrost oraz rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu

Polityka Spójności

Raport SURE vs. Projekt KE

Postulaty PE:

- Kluczowa rola strategii **EU 2020**
- Nacisk na **efektywność i wyniki**
- **Regiony pośrednie**
- Fundusze strukturalne po 2013 nie niższe niż na 2007 – 2013
- Uproszczenie przepisów i procedur dot. polityki spójności
- Więcej środków na **infrastrukturę i sieci energetyczne**
- Promowanie partnerstwa publiczno-prywatnego i innowacyjnych instrumentów finansowania w dziedzinie infrastruktury

Propozycje KE:

- **Koncentracja tematyczna** polityki spójności na priorytetach strategii **EU 2020**
- Zasady **warunkowości i koncentracja na wynikach**
- **Regiony pośrednie** – 75-90% średniego PKB UE
- Wspólne ramy strategiczne w odniesieniu do polityki spójności
- „**Connecting Europe facility**” - instrument finansujący transgraniczną infrastrukturę w obszarze transportu, energii i technologii informacyjno-komunikacyjnych

Polityka Spójności

- nowości

- **Regiony pośrednie – 75-90% średniego PKB UE:**
 - 2/3 poziomu funduszy, które otrzymywały jako regiony konwergencji (<75% średniego PKB)
 - wsparcie zmniejszające się wraz z doganianiem regionów konkurencyjności (>90%)
- **„Connecting Europe facility”** czyli instrument finansujący transgraniczną infrastrukturę w obszarze transportu, energetyki i technologii informacyjno-komunikacyjnych:
 - 9,1 mld EUR dla sektora energetycznego,
 - 31,6 mld EUR na transport (w tym 10 mld EUR w ramach Funduszu Spójności)
 - 9,1 mld EUR na TIK
 - możliwość korzystania z innowacyjnych narzędzi finansowania
- Ograniczenie przydziału środków w ramach polityki spójności **do 2,5% DNB** danego państwa członkowskiego (**obecnie 4% DNB**)

Polityka Spójności

- więcej warunków, ale...

- Wprowadzenie zasady warunkowości i koncentracja na wynikach, m.in.:
 - **umowa o partnerstwie** – między KE a państwem członkowskim, zobowiązanie partnerów na szczeblu krajowym i regionalnym do wykorzystania funduszy na realizację celów strategii Europa 2020 (wskazanie jasnych celów i wskaźników) – warunki ex ante
 - **rezerwa wykonania** - zablokowanie 5% funduszy spójności na rzecz krajów, które poczynią największe postępy w realizowaniu umów o partnerstwie – warunki ex post
 - **groźba zamrożenia, a następnie odebrania funduszy** - jeśli PCz nie respektuje warunków makroekonomicznych wynikających z Paktu Stabilności i Wzrostu
- **Wspólne ramy strategiczne** – obejmujące wszystkie fundusze strukturalne (EFRR, EFS, FS) oraz Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejski Fundusz Morski i Rybacki – cel zapewnienie większej spójności źródeł finansowania
- **Europejski Fundusz Społeczny** - środki na EFS (przy zastosowaniu formuły 25/40/52 dla poszczególnych kategorii regionów) będą stanowić min. 25% puli środków na politykę spójności, czyli 84 mld EUR

Wspólna Polityka Rolna

Raport SURE vs. Projekt KE

Postulaty PE:

- WPR po 2013 **nie niższa niż** na 2007 – 2013
- Zachowanie dwóch **2 filarów WPR**
- WPR powinna realizować cele EU 2020
- **Reforma WPR** – bardziej efektywne wykorzystanie funduszy oraz **sprawiedliwy podział płatności bezpośrednich**
- Większa koordynacja między II filarem WPR a funduszami strukturalnymi

Propozycje KE:

- **Zamrożenie WPR** na 2014 – 2020
- Zachowanie 2 filarów – **drugi filar skoncentrowany na celach EU 2020** (konkurencyjności, innowacjach, itd.)
- **„Greening”** - 30 % dopłat bezpośrednich uzależnione od „zazielenienia” gospodarstw
- **Konwergencja płatności bezpośrednich**
- Ograniczenie dopłat dla dużych gospodarstw
- Wspólne ramy strategiczne w odniesieniu do polityki spójności

Inne polityki

Raport SURE vs. Projekt KE

Postulaty PE:

- **Badania i rozwój**
 - więcej funduszy na badania i innowacje – realizacja EU 2020 i celu 3% PKB
 - radykalne uproszczenie procedur finansowania badań naukowych, rozwoju i innowacji
 - Usprawnienie partnerstw publiczno-privatnych
- **Edukacja, młodzież, mobilność**
 - rozwój synergii między różnymi obszarami polityki dot. młodzieży, edukacji i mobilności - unijny temat przekrojowy
 - zwiększenie nakładów na programy związane z młodzieżą

Propozycje KE:

- **Horyzont 2020** – wspólne ramy strategiczne w dziedzinie badań i rozwoju (7 PR + CIP + EIT) – 80 mld EUR + wsparcie funduszy strukturalnych
 - Uproszczenie systemów finansowania
 - Promocja partnerstwa publiczno-privatnego i innowacyjnych systemów finansowania
 - Jednolite zasady w odniesieniu do uczestnictwa, audytu, systemów wspierających, rozpowszechniania wyników i systemów zwrotu
- **Nowa edukacja dla Europy** – połączenie w jedną strukturę takich programów jak m.in. Lifelong Learning Programme, Erasmus Mundus oraz Youth in Action, czyli 15,2 mld EUR na edukację i szkolenia + wsparcie funduszy strukturalnych

Inne polityki

Raport SURE vs. Projekt KE

Postulaty PE:

- **Migracja i sprawy wewnętrzne** – zmniejszenie liczby instrumentów budżetowych wykorzystywanych w odniesieniu do spraw wewnętrznych do 2 filarów
 - nowe zadania wynikające z programu sztokholmskiego i Traktatu z Lizbony – więcej środków
- **Polityka klimatyczna** - podejście horyzontalne łączące środki na przeciwdziałanie zmianie klimatu i ograniczenie emisji gazów cieplarnianych
- **Działania zewnętrzne** – wzrost funduszy na działania zewnętrzne tak, by odpowiadały ambicjom UE i deklaracjom PCZ

Propozycje KE:

- **Migracja i sprawy wewnętrzne** – 8,2 mld EUR i tylko 2 fundusze zamiast obecnych 4:
 - Fundusz Migracyjno-Azylowy
 - Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego
- **Polityka klimatyczna** - ochrona środowiska i działania związane ze zmianą klimatu zostaną włączone do kluczowych polityk UE, czyli wzrost udziału wydatków związanych z klimatem do co najmniej 20% poprzez wkłady z innych polityk
- **Działania zewnętrzne** - 70 mld EUR, w tym duży nacisk na Europejską Politykę Sąsiedztwa (m.in. Partnerstwo Wschodnie)

Finansowanie budżetu UE

- Obecnie ok. **85% budżetu UE** jest finansowane ze **składek narodowych oraz z zasobów opartych na VAT**
 - System niezgodny z traktatami UE
 - Presja płatników netto na ograniczanie budżetu UE i tzw. sprawiedliwy zwrot (logika "juste retour")
 - Rabaty od rabatów
 - System bez wyraźnego powiązania z polityką UE
- Od lat dyskusja o potrzebie reformy tego systemu

Finansowanie budżetu UE

Raport SURE vs. Projekt KE

Postulaty PE:

- gruntowna reforma systemu finansowania UE zgodna z traktatem lizbońskim
- zniesienie istniejących rabatów, odstępstw i mechanizmów korekty
- **podatek od transakcji finansowych (FTT)** jako potencjalne źródło budżetu UE i wkład sektora finansowego w pokrycie gospodarczych i społecznych kosztów kryzysu

Propozycje KE na 2014 – 2020:

- dwa nowe źródła zasobów własnych: **podatek od transakcji finansowych (FTT)** i **zmodyfikowany VAT**
- likwidacja obecnego źródła VAT
- **reforma systemu rabatów** - zastąpienie obecnych rabatów systemem kwot ryczałtowych powiązanych z poziomem dobrobytu państw członkowskich – dotyczy UK, NL, SE i DK

KE chce wprowadzić FTT i nowy VAT najpóźniej do 2018 r., ale...
...procedura zmiany systemu finansowania wymaga **jednomyślności w Radzie**
po konsultacji z PE + ratyfikacji państw członkowskich

Rada UE i negocjacje WRF

Wg Traktatu uchwalenie WRF wymaga **jednomyślności w Radzie**, tymczasem...

- **Wielka Brytania, Szwecja i Węgry** z założenia odrzuciły projekt WRF jako bazę do negocjacji (28/07/11 – nieformalne spotkanie w Sopocie)
- **8 państw chce redukcji wydatków WRF o 120 mld EUR** - Niemcy, Francja, Wielka Brytania, Włochy, Finlandia, Szwecja, Austria, Holandia (list z 12/09/11)
- **Dania, Hiszpania i Czechy** zapowiedziały, że dołączą do tej ósemki
- Tym 11 państwom nie podoba się struktura WRF, czyli umieszczenie poza głównym budżetem m.in. Funduszu Solidarności czy Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji
- WRF powinny zostać wynegocjowane do 2013 r., inaczej UE będzie funkcjonować na przedłużonym budżecie z 2013 r., ale bez podstaw prawnych dla większości programów i polityk UE (wyjątek rolnictwo)